

גידול פלפל בתעלות הזנה מעקב רב שנתי

אפרים ציפלבניץ - מו"פ בקעת הירדן

מבוא ותאור הבעיה

הפלפל הוא גידול ירקות מרכזי בבקעת הירדן. הגידול מבוסס על משקים גדולים שמתמחים בגידול זה. מגוון הקרקעות הטובות לגידול הולך ומצטמצם. פוריות קרקעות החוואר והסחף האבנוני-גירי נמוכה, והן מהוות את עיקר עתודות הקרקע באזור. הכנסתן לעיבוד מחייבת נקיטת טכניקות גידול אלטרנטיביות. בנוסף עלויות הכנת שטחי עיבוד בין העונות מגיעה היום לכ- 2000 ש"ד' (כולל ימי העבודה). בגידול בתעלות הזנה אין צורך בהכנת שטח מדי עונה. להערכתנו, גידול בתעלות הזנה עשוי לסייע בפתרון שתי הבעיות.

מטרה המחקר: בחינה של גידול פלפל בתעלת הזנה לאורך שנים ;

מטרות משנה 1: איתור מצע מתאים, פיתוח פרוטוקול גידול בהתאם למצע.

2. מעקב רב שנתי אחר תהליך הגידול במצעים השונים.

מהלך המחקר ושיטת עבודה

תשתית המחקר הוצבה בעונה 2012/13, במהלך השנים נבחנו מספר מצעים שיושמו בתעלות ברוחב 40 ס"מ ועומק 20 ס"מ. סה"כ 40 מ"ק לדונם.

מעקב רב שנתי אחר פוטנציאל מצעים לתעלות הזנה בגידול פלפל				טיפול
עונה 2015/16	עונה 2014/15	עונה 2013/14	עונה 2012/13	
קרקע מקומית + 5 מ"ק קומפוסט	קרקע מקומית + 5 מ"ק קומפוסט	קרקע מקומית + 5 מ"ק קומפוסט	קרקע מקומית + 10 מ"ק קומפוסט	1
מצע קומפוסט זבל בקר (שדה אליהו); גידול עונה רביעית	מצע קומפוסט זבל בקר (שדה אליהו); גידול עונה שלישית	מצע קומפוסט זבל בקר (שדה אליהו) גידול עונה שנייה.	תעלת הזנה קומפוסט זבל בקר (שדה אליהו)	2
מצע קומפוסט אשפה עירונית (ויוליה); גידול עונה רביעית	מצע קומפוסט אשפה עירונית (ויוליה); גידול עונה שלישית,	מצע קומפוסט אשפה עירונית (ויוליה) גידול עונה שנייה,	תעלת הזנה "קומפוסט" אשפה עירונית (ויוליה)	3
מצע קומפוסט אשפה עירונית (קיבוץ גלעד); גידול עונה שלישית.	מצע קומפוסט אשפה עירונית (קיבוץ גלעד); גידול עונה שניה	מצע קומפוסט אשפה עירונית (קיבוץ גלעד)		4
קומפוסט זבל בקר גידול (שדה אליהו) עונה שניה	- מצע קומפוסט זבל בקר (שדה אליהו); גידול עונה ראשונה			5

בכל השנים נשתל הזן קנון, באמצע אוגוסט, במנהרה עבירה גבוהה מכוסה ברשת חרקים 50 מ"ש + רשת שחורה 30% צל מעליה. ב-15/9 הוסרה רשת הצל. בתחילת נובמבר הוחלפה רשת החרקים בריעת פוליאטילן, ובתחילת מרץ כוסה המבנה ברשת חרקים במקום הפוליאטילן.

קטיף הפלפל בניסוי בעונה 16-2015 התחיל בסוף נובמבר ונמשך עד אמצע מאי.

טבלה 1: השפעת מצע התעלה על פוטנציאל היבול והתפלגות איכות בעונה 2015/16

מצע תעלת הזנה	יבול כללי ק"ג/מ"ר	יבול ליצוא ק"ג/מ"ר	יבול לשוק ק"ג/מ"ר	מס' פירות למ"ר
קומפוסט זבל בקר – עונה שניה	6.4 ב	5.9 ב	0.6	33.5 אב
קומפוסט זבל בקר – עונה רביעית	7.4 אב	6.7 אב	0.6	29.5 ב
קומפוסט אשפה עירונית – ויוליה (עונה רביעית)	7.7 א	7.1 א	0.6	34.8 א
קומפוסט אשפה עירונית – גלעד (עונה שלישית)	7.3 אב	6.9 אב	0.4	33.4 אב

מסקנות מעקב רב שנתי

עונה 2015/16 הינה עונה אחרונה לבצוע המחקר להלן מספר תובנות ומסקנות:

- ניתן להשתמש בכל סוגי הקומפוסט שנבדקו, זאת בתנאי שהקומפוסט עבר תהליך הבשלה מלא. להזכיר, בעונת הגידול הראשונה (2013/14) לא התאפשר גידול בקומפוסט אשפה עירונית, רק לקראת העונה השנייה השתפר פוטנציאל היבול. תהליך דומה ראינו בכל המצעים, פוטנציאל יבול נמוך בעונה ראשונה ושניה ושיפור בהמשך.
- ניתוק המצע מהקרקע ולו חלקי גרם לפחיתה ביבול בתנאי הניסוי.
- המלצות הדישון לגידול במצעים אורגניים -
- **חנקן** - אופי המצע גורם לכך שבתחילת הגידול הצמח "רואה" רמת חנקן יחסית גבוהה. מצב אופייני לא רק בשנת הגידול הראשונה במצע, לכן, בשלב זה יש להקפיד שתוספת חנקן במי הטפטפת תהיה נמוכה מהמקובל כשמגדלים בקרקע מקומית.
- **אשלגן** - בכל המצעים כולל מצע קומפוסט בקר, כבר בשלבים הראשונים, מגיעים לרמות אשלגן יחסית נמוכות לכן יש להקפיד על הזנה ברמה יחסית גבוהה של אשלגן.
- בדיקות העלים מצביעות כי קיים צורך להמליץ לחקלאים על דישון רציף או מוגבר במנגן כשהם מגדלים בתעלת הזנה במצע קומפוסט.
- במהלך השנים לא נמצאה הדירות בקשר בין חיי המדף לסוג המצע.
- בגידול בתעלה תחת רשת חשוב לזכור כי בימי גשם יש צורך להשקות את הגידול לפחות 10 מ"ד/י ע"מ למנוע דחיקת מלחים למצע הגידול. (תמונה 1)

תמונה 1: הדגמת צורך בשטיפה בימי גשם